



Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. mevrouw Ir. K. Van Gennip MBA
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum: 9 november 2023

Betreft: Reactie op de Internetconsultatie Wetsvoorstel verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden.

L.S.,

Na het volgen van de bevindingen van de commissie Borstlap in 2020 heb ik kennisgenomen van het wetsvoorstel 'Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden' waarbij er 3 afwegingscriteria (A, B en C) gehanteerd moeten gaan worden. Ik noem het dan ook 'de ABC-wet'. Dat schrijft net even wat makkelijker.

Ook nu blijkt weer dat de overheid een slechte partij is om afspraken mee te maken. Tijdens het spelen van het spelletje verandert de overheid de spelregels ééenzijdig en rigoureuus, omdat men het spelletje niet meer leuk vindt. Dit wetsvoorstel is daar een goed voorbeeld van.

Ok, eerlijk is eerlijk, niet iedere ZZP'er is ondernemer zoals ooit beoogd, oftewel: schijnzelfstandige, of onderbetaald, of ongewenst concurrerend met een 'collega' in loondienst. ZZP'ers die in het huidige stelsel mogelijk te weinig pensioen opbouwen en mogelijk in het sociale vangnet terecht komen door het gebrek aan een doeltreffende arbeidsongeschiktheidsverzekering kunnen in de problemen komen.

Maar is deze ABC-wet niet een vorm van symptoombestrijding waarbij men koortsachtig probeert het stimuleren van ondernemerschap in de afgelopen jaren weer ongedaan te maken, omdat dit een zoveelste voorbeeld is van een stimuleringsmaatregel van de overheid die ten onder gaat aan zijn eigen succes?

Is ons sociale stelsel eigenlijk nog wel geschikt voor de tegenwoordige tijd en voor de toekomst, en wordt met deze wet misschien de aandacht van het echte probleem afgeleid?

Dit wetsvoorstel biedt (naar eigen zeggen van het ministerie van SZW) een oplossing voor o.a. het probleem van schijnzelfstandigheid. Maar hoe groot is het probleem van het aantal schijnzelfstandigen? In de Memorie van Toelichting (MvT) valt te lezen dat de exacte omvang van dit 'probleem' eigenlijk niet bekend is. Kortom: men verzint een oplossing voor een probleem wat men eigenlijk niet goed kent.

Ik citeer uit de MvT: *"Hoewel niet exact meetbaar qua omvang, is het zeer aannemelijk dat het aandeel schijnzelfstandigheid binnen de populatie zelfstandigen is toegenomen de afgelopen decennia."*

Misschien wordt 90% van de ZZP'ers straks hard geraakt om een probleem van 10% van de ZZP'ers op te lossen? Niemand die het weet..., ook het ministerie van SZW niet.

Je kunt als overheid geen 10 mensen redden door 90 mensen op te offeren.

Daarbij kan een overheid toch geen wet implementeren op basis van criteria als: 'Misschien', 'aannemelijk', 'waarschijnlijk'?

Eén ding is zeker. De arbeidsmarkt van de toekomst zal nooit meer worden als 'vroeger', hoe graag sommige politieke partijen ook terug willen naar een conservatieve arbeidsmarkt waarbij 'we alles eerlijk delen' door iedereen in loondienst te jagen. Die tijd is voorbij, het is geen 1992 meer.

Nu de (door de overheid gestimuleerde) flexibilisering in de ogen van de beleidsmakers is doorgeslagen, trapt de overheid buitenproportioneel hard op de rem. Veel mensen willen juist flexibilisering, ze hebben hun leven daarop ingericht, de sectoren waar ze in werken zijn hier op ingericht, maar de overheid beslist straks met deze wet dat mensen dit niet willen, of mogen, of mogen willen. Het merendeel van de flexwerkers moet en zal terug in loondienst komen omdat ons huidige sociale stelsel daar nou eenmaal op is ingericht en er oude wetten zijn die in die richting zouden wijzen.

Kortom: De overheid verwacht van honderden duizenden ZZP'ers om maar even hun leven om te gooien en verwacht van de vele bedrijven met een flexibele schil rond zich heen om maar even hun bedrijfsvoering om te gooien.

Is dit wat ondernemend Nederland wil? Ik denk het niet. Wellicht met uitzondering van de ZZP'ers die min of meer 'gedwongen' zijn om als ZZP'er aan de slag te gaan. Maar dat percentage blijkt uit diverse enquêtes zeer gering te zijn. Deze kleine groep kan op andere manieren worden geholpen en voor hen hoeft de overheid niet met een hagelgeweer op een mug te schieten.

Minister van SZW, Karin van Gennip, pretendeert dat met deze ABC-wet de regels voor het werken met werknemers en zelfstandigen duidelijker zouden worden. Geeft deze ABC-wet nu eindelijk de duidelijke oplossingen omtrent inzet van ZZP'ers waar menigeen al jaren naar verlangt? Ik betwijfel dat sterk.

En geeft deze ABC-wet nu eindelijk absolute duidelijkheid voordat een overeenkomst wordt aangegaan tussen een opdrachtgever en een ZZP'er? Absoluut niet.

Sterker nog, in de MvT wordt notabene benadrukt dat het kabinet er waarde aan hecht om toe te lichten waarom zij het geven van volledige duidelijkheid vooraf niet als subdoel van dit wetsvoorstel heeft gekozen, ondank de maatschappelijke behoefte hieraan. We 'polderen' dus maar verder, en een rechter zal in onnoemelijk vele gevallen uiteindelijk achteraf moeten gaan beslissen wat opdrachtgever en ZZP'er eventueel verkeerd hebben gedaan.

Ja, zo staat het in de MvT. Daar is toch helemaal niemand bij gebaat?

De overheid is kennelijk dus wederom niet in staat om met een goede oplossing te komen welke voor het overgrote deel van de mensen en bedrijven duidelijkheid geeft.

Maar goed, als je het probleem niet goed kent (zie MvT) hoe kan je dan een goede oplossing bedenken?

Zo worden aan diverse criteria in het voorstel geen duidelijk kaders of termijnen meegegeven. Termen als 'kortdurend', 'structureel', mate van 'aansturing' kunnen alsnog door interpretatieverschillen achteraf voor problemen zorgen. Wie zit daarop te wachten?

Zo kan een belastinginspecteur bijvoorbeeld 'kortdurend' als 3 maanden bestempelen, maar is een inzet van 2 jaar op een infraproject van 6 jaar in de ogen van een opdrachtgever relatief kortdurend.

Het uitgangspunt 'U werkt in loondienst, tenzij...' komt in alle documenten prominent voorbij. Maar zijn de ZZZP-organisaties wel goed gehoord?

In het beleidscompas behorend bij deze internetconsultatie wordt geschreven: "*Daarnaast heeft er uitvoerig afstemming plaatsgevonden met zzzp organisaties, zijn er verschillende gesprekken met sectororganisaties gevoerd, hebben meerdere stakeholdergesprekken plaatsgevonden en is een MKB-toets uitgevoerd.*"

Het is erg opvallend dat er geen enkele ZZZP-organisatie te vinden is, welke positief is over dit wetsvoorstel. Ik vraag me af in hoeverre ZZZP-belangenorganisaties daadwerkelijk gehoord zijn.

Deze twijfel wordt ook aangewakkerd door pagina 8 van het beleidskader. Daar worden opties benoemd om 'het doel' te bereiken. Er is daaromtrent kennelijk niets gevraagd aan de ZZZP-belangenvereniging, maar louter aan sociale partners, te weten: vakbonden en werkgevers.

En hoe zit het met de gevolgen van deze ABC-wet, waarbij werkenden en werkgevers blijkbaar niet meer dan 6 maanden (1 januari 2025 tot 1 juli 2025) de tijd krijgen om hierop te anticiperen? De gevolgen zijn mijns inziens onvoldoende onderzocht en worden zwaar onderschat. Deze wet zal werkend Nederland compleet ontwrichten. De gevolgen zullen enorm zijn.

Naast te verwachten uitstroom van mensen uit diverse sectoren kan dit ook verregaande gevolgen hebben voor de ZZZP'er in persoonlijke zin.

Ook ZZZP'ers hebben langlopende financiële verplichtingen die ingericht zijn op hun bestaan. Bedrijfsmiddelen en de afschrijving daarvan, een langlopend huurcontract van een loods, een meerjarig leasecontract van een bedrijfsauto, een hypotheek op basis van de gerealiseerde resultaten in de afgelopen jaren, etc, etc.

Hoe gaat de regering ZZZP'ers helpen deze langlopende financiële verplichtingen niet meer kunnen betalen en/of af moeten kopen omdat ze a): noodgedwongen in loondienst moeten, of b): onomstotelijk ZZZP'er zijn, maar geen opdrachten meer krijgen omdat opdrachtgevers niet het risico willen lopen op naheffingen en/of boetes?

Ik zal e.e.a. proberen te duiden op basis van mijn persoonlijke situatie, waar menig ZZZP'er zich ongetwijfeld in zal herkennen:

Als Hogere Veiligheidskundige zonder personeel, draag ik met veel plezier en passie mijn steentje bij aan de arbeidsveiligheid bij bedrijven en op grote bouw- en grond, weg- en waterbouw (GWW) projecten. Ook geef ik graag trainingen om mensen hierbij te helpen. Ik onderneem al jaren. Ik heb hier veel en lang (op eigen kosten) voor gestudeerd en heb hier veel expertise en ervaring in opgebouwd. Temeer omdat ik niet gebonden ben aan 1 werkgever waar ik in loondienst ben.

Niet om hier over te pochen of iets dergelijks, maar ik heb hier dus heel veel tijd en geld in geïnvesteerd.

Ik ben bewust als zelfstandige werkzaam. De vrijheid om zelf mijn opdrachten te kiezen spreekt mij het meeste aan en dat de fiscale voordelen versneld worden afgebouwd, dat neem ik daarbij voor lief omdat ik aan de bovenkant van de markt onderneem.

Mijn opdrachtgevers zijn over het algemeen de grote aannemers in Nederland die veelal grote en langdurige projecten voor Rijkswaterstaat, Provincies Gemeenten en grote projectontwikkelaars uitvoeren. Dit zijn projecten waarbij de aanneemsommen tientallen miljoenen en soms honderden miljoenen bedragen. Ik werk ook voor kleinere bedrijven die mijn expertise niet in huis hebben, maar wel langdurig een beroep op mijn expertise doen.

Deze manier van ondernemen heeft een dynamisch karakter, maar ook regelmatig een 'statisch' karakter in de zin van langdurige opdrachten waarbij mijn inzet gewenst wordt, veelal door een aannemerscombinatie die een groot project van meerdere jaren onder haar hoede heeft. Als Hogere Veiligheidskundige 'groeï' je in zulke projecten en er verdwijnt essentiële kennis als mijn inzet 'te langdurig' zou worden en ik zou moeten vertrekken, hoe lang 'kortdurend' of 'langdurend' daar voor staat.

Als ondernemer moet ik het recht hebben om dergelijke projecten te begeleiden en als zo'n project klaar is mijn opdracht af te ronden. Met name bij dit soort opdrachten (maar ook bij langdurige parttime opdrachten) wordt mij door deze nieuwe ABC-wet het recht op ondernemen grotendeels ontnomen.

Ook levert de nieuwe wet problemen op bij andere opdrachtgevers waar ik bij drukte en/of door mijn expertise af en toe trainingen geef om andere veiligheidskundigen op te leiden of management train om veiligheidsbeleid te bedenken en te implementeren.

Ik heb een korte samenvatting van dit ABC-wetsvoorstel aan diverse van mijn opdrachtgevers/relaties voorgelegd. Geen van allen is hier positief over en ze vinden dit voorstel te drastisch.

Deze bedrijven zijn over het algemeen onderhevig aan een sterk fluctuerend werkaanbod en zijn bang om hun opgebouwde 'flexibele schil' te verliezen. Daardoor is men bang dat hun bedrijfsvoering en continuïteit in gevaar komt, alsmede grote projecten in Nederland waar vele handen en kennis nodig zijn. Daarnaast is men bang na (of tijdens) de inhuurperiode alsnog geconfronteerd te worden met boetes, naheffingen en claims omdat de wet vooraf onvoldoende duidelijkheid biedt.

Deze nieuwe ABC-wet schiet zijn doel ver voorbij en roept vooraf nog steeds (te)veel vragen op. Deze wet kan een opdrachtgever in de positie brengen dat deze achteraf nog een juridische knauw krijgt door interpretatieverschillen. Er is maar 1 ding wat men wil: duidelijkheid!

Deze nieuwe ABC-wet zal ervoor zorgen dat ik geen langdurige projecten meer kan ondersteunen omdat er gesproken wordt over 'kortdurend' en een 'niet structureel karakter'. Waarom zou ik dan ineens geen ondernemer meer zijn? Ik draag alle ondernemersrisico's, ben goed verzekerd, ik bouw pensioen op en betaal mezelf blauw aan belasting, ook voor sociale voorzieningen waar ik als zelfstandige geen recht op heb.

Waarom niet de benadering: 'U bent ondernemer, tenzij...', in plaats van 'U moet in loondienst tenzij...'?

En wanneer ben ik als consultant dan wel of niet ingebed in een (project-)organisatie? Hoe ver gaat de relatie richting de kernactiviteiten?

In de Memorie van Toelichting zijn wel diverse voorbeelden uitgewerkt, maar als je voorzichtig aan de knop van 1 parameter van enkele voorbeelden gaat draaien, dan komt je er al snel achter dat deze wet geen onomstotelijke duidelijkheid geeft en dat je in de praktijk een welles-nietes discussie gaat krijgen tussen de belastingdienst, ZZP'er en opdrachtgever. Het aantal rechtszaken wat deze onduidelijkheid zal opleveren is niet te overzien.

Voorbeeld:

Een ICT-consultant die gemiddeld een halve dag per week de ICT-systemen van een bouwbedrijf onderhoudt. Zonder goede ICT kan het bedrijf niet goed functioneren, oftewel, het bedrijf kan dan haar kernactiviteit niet goed uitvoeren. Men heeft geen medewerkers in dienst die deze kennis hebben. De werkzaamheden van deze IT-consultant zijn geen kernactiviteiten. Maar, deze consultant komt voor meerdere jaren structureel elke week een halve dag langs en heeft een e-mailadres met de bedrijfsnaam van deze opdrachtgever erin. Is dit inbedding? Is dit te structureel? En wat als dit een periode van enkele maanden hele dag in de week is, of soms 2 weken helemaal niet? Is dit dan structureel? Moet dit bouwbedrijf deze consultant dan voor een x-aantal uren per week in dienst nemen?

Nog een voorbeeld:

Wat als ik als gastdocent met specifieke kennis gevraagd wordt om 2 dagen les te geven tezamen met een docent van het opleidingsinstituut wat mij inhurt? Moeten we voor die 2 dagen werk dan een soort puntenschema doorlopen en een modelovereenkomst hanteren? Of verdwijnen die overeenkomsten? Is dit dan inbedding/'schouder aan schouder'?

Er wordt van mij verwacht dat ik op een bepaalde tijd begin met de les en ook op een bepaald tijdstip ga afronden. Het opleidingsinstituut wil dat ik naast mijn eigen lesprogramma een paar vaste onderwerpen behandel, zoals huisregels en een examenreglement. Is dat dan 'aansturing', of een gezagsverhouding? En als dat instituut na deze 2 dagen lesgeven vraagt of ik dit ook voor andere groepen wil doen, waarbij het 30 gastlesdagen worden i.p.v. de beoogde 2 dagen?

Is 30 dagen structureel?

Dit zijn voorbeelden die bij mij opkomen en zo kan ik nog wel tientallen voorbeelden opnoemen waarbij de wet zo onduidelijk is, dat opdrachtgevers hier bij voorbaat hun vingers niet aan willen branden.

Of is dit stiekem juist de bedoeling? Hoort dit bij het ingezette ontmoedigingsbeleid (ondersteund door de versnelde afbouw van zelfstandigenaftrek e.d.) wat mij het recht op ondernemen ontnemt?

Als mijn opdrachtgevers en ik niet vooraf 100% duidelijkheid hebben, dan is het voor beide partijen te vaak 'gokken' of een opdracht wel een 'verantwoord risico' is. Dat kan nooit de bedoeling zijn.

Opdrachtgevers zullen geen ZZP'er meer inhuren zonder daar een duur bemiddelingsbureau tussen te zetten waar men risico's neer legt. De ZZP'er wordt daardoor benadeeld en deze bureaus zullen deze wetswijziging als kans zien om nog meer geld te

gaan verdienen. Het bemiddelingsbureau wordt vervolgens door de opdrachtgever aansprakelijk gesteld voor naheffingen en boetes. En in de kleine lettertjes legt het bemiddelingsbureau deze gevolgen weer bij de ZZP'er. Daarmee blijven de bemiddelingsbureaus 'CV-schuivers' die daar grof geld aan willen verdienen.

Concluderend:

Het doel van deze wet is omschreven als het bestrijden van schijnzelfstandigheid, beschermen van kwetsbare zelfstandigen, het tegengaan van oneerlijke concurrentie en zou duidelijkheid moeten geven c.q. grijze gebieden moeten verkleinen. Het overgrote deel van de zzp'ers heeft via belangenorganisaties aangegeven niets in de voorgestelde wet te zien. De meeste zzp'ers worden immers niet geholpen door deze wet, maar er juist door in hun bestaan bedreigd, volledig onterecht. Er wordt een wet gemaakt om een probleem op te lossen voor 10% van de zzp'ers, waar 90% van de ondernemers er een heel groot probleem bij krijgt.

Ik kan niet anders concluderen dat dit wetsvoorstel vrijwel alle zelfstandigen EN de bedrijven en instellingen waar zij voor werken ongekend hard zullen raken, met alle gevolgen van dien. De voorgestelde maatregelen zijn buiten alle proporties als je kijkt naar de omvang van het probleem.

Daarbij lijken de gevolgen niet of nauwelijks onderzocht.

Zelfstandigheid zou een eigen keuze van de ondernemer moeten zijn, niet van de opdrachtgever of de overheid.

Tot slot:

Ik ben de afgelopen jaren een zeer succesvolle ZZP'er geweest en ik ben van plan dat te blijven. Ik zoek mijn eigen klanten. Ik vervul een vraag, verdien mijn eigen geld, houd keurig alles volgens de wetgeving bij, heb een accountant en doe ALLES volgens de regels.

Deze dreigende grootschalige beknotting en inperking van de rechten van ZZP'ers kan aanleiding zijn tot een massaclaim van ZZP'ers tegen de Staat der Nederlanden. Ik zal daar met volle commitment aan deelnemen omdat ik als zelfstandig ondernemer niet in de hoek van 'loonslaf' wil worden geduwd. Niet op deze wijze en niet op basis van de standpunten die in dit wetsvoorstel zijn opgenomen.

Mijn adviezen:

- Stop met deze nonsens en kom terug naar de realiteit. Ga terug naar de tekentafel en begin helemaal opnieuw. Deze wet gaat, net als de wet DBA, faliekant mislukken.
- Neem afscheid van de jaren '90 uit de vorige eeuw, luister naar de ZZP'ers en de bedrijven die ze inhuren. Alleen al het grote aantal openbare reacties (99% is erg negatief) getuigt van onvoldoende wederhoor van Nederland.
- Doe echt iets met de uitkomsten van deze internetconsultatie. Er zijn legio internetconsultaties geweest waarbij er weinig tot niets met de reacties is gedaan. Oftewel: Inspraak voor de bühne, schijninspraak.
- Criterium C zou leidend moeten zijn, en als daar twijfel over bestaat komen criterium A en/of B in beeld. Niet andersom.
- Het huidige wetsontwerp introduceert een rechtsvermoeden van het bestaan van een arbeidsovereenkomst bij een tarief van € 32,23 of minder. Het zou redelijk zijn om als

tegenhanger hiervan een rechtsvermoeden te introduceren van het bestaan van een overeenkomst tussen zelfstandige partijen gekoppeld aan een uurtarief van bijvoorbeeld € 75,00. Boven dat tarief zou alleen criterium C leidend moeten zijn.

- Introduceer een meldpunt voor zelfstandigen die liever in loondienst zouden gaan, maar zich gedwongen voelen om als zelfstandige te werken, al dan niet voor te lage tarieven. Laat de echte zelfstandige professionals ongemoeid, aangezien de hele gedachtegang achter deze wetgeving een hang naar het verleden is, namelijk zoveel mogelijk mensen dwingen bij te dragen aan de premies voor de sociale voorzieningen. Dat kan ook op een andere manier, waarmee deze hele discussie snel beëindigd kan worden.
- Kom desnoods met een basisvoorziening voor alle werkenden:
 - Een publieke voorziening voor alle werkenden; werknemers en zelfstandigen.
 - Er is volledige acceptatie zonder uitsluitingen.
 - Blijvend lage, collectieve premie.
 - Alle werkenden hebben toegang tot eerstelijns preventie van verlaging van risico's.
 - Altijd de mogelijkheid om bij te verzekeren.
- Kom met heldere wetgeving die voor duidelijkheid VOORAF zorgt. En als dat niet lukt, dan is dat een teken van een incompetente overheid. Maar ga niet meer pretenderen dat grijze gebieden verduidelijkt worden door vervolgens interpretatieverschillen te introduceren. Ik noem dit gemakshalve: 'Polderen door onkunde'.
- Hanteer een sector-gerelateerde aanpak en/of laat sectoren met eigen ideeën komen. Het Fiscaal kader ZZP Zorg is hier een goed voorbeeld van. Het kader beschrijft een manier van werken waarbij opdrachtgever (zorgorganisatie) en opdrachtnemer (ZZP'er) kunnen samenwerken. Het kader maakt duidelijk op welk moment er sprake is van schijnzelfstandigheid en wanneer je gezien wordt als zelfstandig ondernemer.
- De vrijheid van ondernemerschap is een Europees grondrecht (artikel 16 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie). Dit grondrecht staat door deze wetgeving onder druk. Laat dit Europese recht intact en respecteer dat recht.
- En als er dan uiteindelijk een wetgeving komt waarop gehandhaafd moet worden, begin dan als overheid eerst te snijden in eigen vlees. Dat is wel zo eerlijk. Ik ken veel ZZP'ers die al meer dan 5 jaar non-stop en fulltime voor dezelfde overheidsinstelling (bijvoorbeeld Rijkswaterstaat) werken. Binnen die contreien wordt niet of nauwelijks gehandhaafd, terwijl de overheid een steeds groter aandeel heeft in het inhuren van specialisten van buitenaf. Ook de overheid kan niet zonder ZZP'ers.

Verder sluit ik mij voor de volle 100% aan bij de inzendingen van:

- Redmore en Cohendron
- NBBU
- Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV)
- Vereniging Zelfstandigen Nederland (VZN)
- Continu BV
- NPO en RPO
- Techniek Nederland
- En in het bijzonder de Nederlandse Vereniging van Rechtskundige Adviseurs (NVRA).